

2022-09-30

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.fs@regeringskansliet.se

Diarienummer: S2022/02635

Vägen till ökad tillgänglighet – delaktighet, tidiga insatser och inom lagens ram (SOU 2022:22)

Förbundet har beretts möjlighet att ge synpunkter på ovanstående slutbetänkande. Sammanfattningsvis uppfattar vi det som en välgjord utredning med genomarbetade analyser, förslag och bedömningar i syfte att förbättra tillgänglighet och stärkt ställning för patienten i vården.

Utredningens uppdrag är stort och viktigt och förändringarna kommer sannolikt att innebära ett omtag i både den operativa sjukvården och administrativa delen av i organisationerna i regionerna. För att de omfattande förändringsförslagen ska få effekt krävs samordning av huvudmännens insatser liksom implementering av besluten. Detta i sin tur kommer att öka den administrativa bördan.

En gissning är att det kommer att behöva avropas externt stöd för att starta och utvärdera denna process av implementering. Vår tanke är att i stället för att olika externa konsulter runt om i landet upphandlas och engageras, skulle en så stor reform kunna vinna på att det görs på ett samordnat sätt. En nationell stödfunktion av utbildnings- och stödinsatser skulle möjligen underlätta och effektivisera förändringarna.

En nära och tillgänglig vård med fokus på primärvården

Vi vill särskilt lyfta fram det utredningen skriver om att:

”omställningen inte är en fråga för enbart primärvården, utan alla delar av vården behöver inkluderas i omställningsarbetet för att bedriva en effektiv vård med hög kvalitet och patientsäkerhet. God samverkan och högt förtroende mellan primärvården och den specialiserade vården är av vikt för att omställningen ska lyckas. Stora vinster finns att göra i såväl tillgänglighet som delaktighet och kontinuitet när samverkan mellan primärvård och specialiserad vård sker. Arbetssätt för att utveckla samverkan mellan vårdnivåer behöver intensifieras och utgå från patienternas behov och vårdens kärnverksamhet. Utredningen menar att statliga medel bör riktas till vårdens kärnverksamheter i syfte att stimulera uppstart och implementering av nya konsultativa arbetssätt som stärker primärvårdens tillgänglighet och kontinuitet”.

Samt:

”kombinationen forskning, utbildning och utveckling i primärvården kan bidra till en effektiv och

långsiktigt hållbar hälso- och sjukvård, och är särskilt angeläget eftersom primärvården ska vara basen och navet i hälso- och sjukvården."

Utredningens sjätte kapitel tar upp att

"kompetensförsörjning är en av de stora utmaningarna för tillgänglighet och kontinuitet när det gäller omställningen till nära vård"

Förbundet anser att en proportionerlig fördelning av resurser mellan olika professioner kan ge en mängd vinster, när det gäller måluppfyllelse avseende väntetider i vården, vårdgarantin och en nära och tillgänglig vård. En stor del av primärvårdsuppdraget handlar om att ta hand om psykisk ohälsa. Samtidigt upptäcker idag primärvården oroande ofta inte psykisk ohälsa. Bristen på medarbetare med kompetens att utföra psykologiska behandlingar har upprepade gånger lyfts av Socialstyrelsen i uppföljning av nationella riktlinjer.

Psykologer kan utföra en stor del av de bedömningar och behandlingar som primärvården behöver ta hand om. Att patienter med psykiska svårigheter får bedömning av en psykolog i ett tidigt skede har stor betydelse med avseende på en nära och tillgänglig vård samt för att de nya förslagen om vårdgarantin ska få verklig effekt. Psykologer har högst kompetens i psykopatologi och differentialdiagnostik inom det psykologiska/kognitiva området. För att uppnå detta behövs fler psykologtjänster men också psykologer på strategiska och ledningsfunktioner inom primärvården. Specialistpsykologisk kompetens borgar för att i verksamheten som helhet höja kvalitet och patientsäkerhet i de psykologiska insatserna som utförs av samtliga yrkeskategorier.

Psykologförbundet instämmer också i vikten av att återbesök inte trängs undan till förmån för nybesök/ vårdgarantibesök. Det är viktigt att patienterna får rätt typ av insats i rätt tid och av rätt kompetens. Något som också behöver komma på plats är nationella ersättningsystem för digital vård, som annars riskerar att skapa undanträngningseffekter.

Sveriges Psykologförbund

Ulrika Edwinson
Förbundsdirektör

Martin Björklind
Professionsstrateg